

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 20. oktoober 2023
(OR. en)

14466/23

PECHE 466

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	19. oktoober 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 597 final
Teema:	KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 762/2008 (liikmesriikide vesiviljelust käsitleva statistika esitamise ja nõukogu määruse (EÜ) nr 788/96 kehtetuks tunnistamise kohta) rakendamist

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 597 final.

Lisatud: COM(2023) 597 final

Brüssel, 19.10.2023
COM(2023) 597 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE,
mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr
762/2008 (liikmesriikide vesiviljelust käsitleva statistika esitamise ja nõukogu määruse
(EÜ) nr 788/96 kehtetuks tunnistamise kohta) rakendamist

1 TAUSTTEAVE

Komisjon (Eurostat) kogub Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 762/2008¹ alusel statistikat vesiviljeluse kohta. Määruse artiklis 11 on sätestatud, et komisjon peab iga kolme aasta järel esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande koostatud statistika kvaliteedi ja asjakohasuse kohta. Selles aruandes tuleb ka analüüsida andmete kogumiseks loodud süsteemi kulutasuvust ning rõhutada parimaid tavaid liikmesriikide töökoormuse vähendamiseks ja andmete kasutatavuse ja kvaliteedi parandamiseks.

Määrust kohaldatakse liikmesriikides ning Norras, Islandil ja Liechtensteinis (EMPs kohaldatav õigusakt). Luksemburg ja Liechtenstein ei tegele vesiviljelustoodete kaubandusliku tootmisega ning on seetõttu vabastatud andmete esitamise kohustusest. Kandidaatriigid koostavad samuti statistikat ja esitavad kvaliteediaruandeid (kõik kandidaatriigid saatsid andmed ja kvaliteediaruanded vaatlusaasta 2021 kohta).

Käesolev aruanne põhineb peamiselt eespool nimetatud andmeid esitanud riikide esitatud vesiviljeluse kvaliteediaruannetel. Eurostat analüüsis ka 2019. ja 2020. aasta vesiviljeluse andmeid. Euroopa statistikasüsteemist saadi teavet andmekogumise kogukulude kohta. Selle tulemusena hinnatakse aruandes andmete üldist ajakohasust, täielikkust, järjepidevust, asjakohasust, juurdepääsetavust ja selgust. Samuti käsitletakse andmekogumisega kaasnevat koormust ja andmete kogumise kulutasuvust.

Komisjon võttis eelmised määruse (EÜ) nr 762/2008 alusel esitatud vesiviljelusstatistika hindamise aruanded vastu 2015. aasta² juunis (aastate 2011–2013 andmete kohta), 2017. aasta³ detsembris (aastate 2014–2015 andmete kohta) ja 2020. aasta⁴ detsembris (aastate 2016–2015 kohta). Käesolev aruanne hõlmab 2019.–2020. aasta andmeid, 2021. aasta kvaliteediaruandeid ja 2022. aasta deklareeritud kulusid.

2. PEAMISED JÄRELDUSED

Eurostat püüab pidevalt parandada Euroopa statistika kvaliteeti ja kättesaadavust. Samuti on Eurostat seadnud eesmärgiks vähendada liikmesriikide ja vastajate statistika koostamise koormust.

Eurostat kogub igal aastal vesiviljelusstatistika kohta kvaliteediaruandeid. Neis kirjeldatakse andmekogumise meetodeid ja kvaliteediaspekte, tuginedes riikide enesehindamisele. Eurostat on kasutanud riiklikke kvaliteediaruandeid ELi tasandi kvaliteediaruande⁵ koostamisel. Üldine kvaliteet on hea, kuna enamik riike kasutab loendusi, mille puhul vastamata jätmist ei esine või ei ole see märkimisväärne.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 762/2008 liikmesriikide vesiviljelust käsitleva statistika esitamise ja nõukogu määruse (EÜ) nr 788/96 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 218, 13.8.2008, lk 1).

² Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 762/2008 (liikmesriikide vesiviljelust käsitleva statistika esitamise ja nõukogu määruse (EÜ) nr 788/96 kehtetuks tunnistamise kohta) rakendamist; COM(2015) 297 final.

³ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 762/2008 (liikmesriikide vesiviljelust käsitleva statistika esitamise ja nõukogu määruse (EÜ) nr 788/96 kehtetuks tunnistamise kohta) rakendamist; COM(2017) 747 final.

⁴ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja nõukogule, mis käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määruse (EÜ) nr 762/2008 (liikmesriikide vesiviljelust käsitleva statistika esitamise ja nõukogu määruse (EÜ) nr 788/96 kehtetuks tunnistamise kohta) rakendamist; COM(2020) 809 final.

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm. Kättesaadav vaid inglise keeles.

Kvaliteedijuhtimissüsteem on sisse seatud enam kui pooltes riikides. Vesiviljelusstatistika üldine kvaliteet on pärast viimast aruandlust paranenud seitsmes riigis. Enamasti paranes ajakohasus (11 riiki), seejärel täpsus ja usaldusvärsus (kaheksa riiki). Asjakohasus paranes neljas riigis, võrreldavus kolmes ja sidusus kahes riigis.

2.1. Ajakohasus ja õigeaegsus

Enamik liikmesriike on viimastel aastatel andmete esitamise tähtaegadest kinni pidanud. Vaatlusaastate 2019 ja 2020 vesiviljelusstatistika vastavushindamist on võrreldud eelmiste aastate statistikaga. Vaatlusaasta 2018 andmekogumisega võrreldes paranes õigeaegsuse määr 2019. ja 2020. aastal veidi. Siiski esitab mõni riik kvaliteediaruandeid veel pärast tähtaja möödumist.

Kui Eurostat avastas ebakõlasid, paluti aruandvatel riikidel andmeid kontrollida ja esitada parandused. Tagasiside ja parandused saadeti enamasti õigeaegselt. Vaid mõnel juhul oli vaja mitut meeldetuletust. Kättesaadavuse seisukohast on puuduvate andmekogumite arv suhteliselt stabiilne. Samuti on oluline rõhutada, et aruandvad riigid ja Eurostat on teinud märkimisväärsed jõupingutusi, et andmete kvaliteeti veelgi parandada.

2.2. Sidusus ja võrreldavus

2.2.1. Sidusus

Vesiviljelustoodangu statistika põhineb kalandusstatistika kooskõlastava töörühma sätestatud mõistetel ja määratlustel ning on seetõttu kooskõlas nii ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni koostatud statistika kui ka muu rahvusvahelise vesiviljelusstatistikaga.

2.2.2. Võrreldavus

2018. aasta oktoobris avaldas Eurostat vesiviljelusstatistika käsiraamatu⁶, mis on veelgi suurendanud andmete järjepidevust ja seega nende võrreldavust riikide vahel. Eurostat kaalub käsiraamatut edasi ajakohastada, kuid peab hoolikalt hindama selle meetme kulutasuvust, kuna uue õigusakti puhul on tõenäoliselt vaja käsiraamat täielikult ümber sõnastada.

Aegridade pikkus ja seega ajaline võrreldavus on riigiti erinev. Geograafilist võrreldavust silmas pidades ulatub mõnes riigis aegrida tagasi 1970. aastasse, teistes sai see alguse alles 2011. aastal. Käesoleva aruandega hõlmatud ajavahemiku puhul on andmed siiski ajaliselt võrreldavad.

Tõsist muret tekitab vesiviljelussektori struktuuri käsitlevate andmete võrreldavus, kuna andmeid esitatakse nii pindalapõhiselt kui ka mahupõhiselt, sõltuvalt liigist. Seepärast saavad kasutajad andmekogumist ebaselget teavet, eriti võrreldes eri liike kasvatavate riikide andmeid.

Eurostat kavatseb leida sellele probleemile toimiva lahenduse kavandatavas tulevases määruses (vt 4. peatükk).

⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/fish_aq_esms_an2.pdf. Kättesaadav vaid inglise keeles.

2.3 Asjakohasus

2.3.1. Kasutajate vajadused

Vesiviljelusstatistikat kasutavad laialdaselt mitmesugused andmekasutajad. See statistika on aluseks muude andmete kogumisele⁷, eriti magevee vesiviljeluse valdkonnas, kus muid ELi tasandi andmekogumeid ei koostata ega avaldata.

Määruse (EÜ) nr 762/2008 alusel kogutavad andmed on väga olulised teadliku ja tõenduspõhise poliitikakujundamise jaoks nii riiklikul kui ka ELi tasandil. Andmed tootmistasemete ja suundumuste kohta on tähtsad selleks, et analüüsida ühise kalanduspoliitika raames vesiviljelussektori arengut. Kvantitatiivsed andmed on kesksed liikmesriikide säästva vesiviljeluse mitmeaastaste riiklike kavade koostamisel. Need andmed tagavad poliitikakujundajatele ja tööstusharule tugeva aluse, millele rajada sektori tulevik. Lisaks on need andmed olulised muude organisatsioonide väljaannete ja teenuste jaoks. Näiteks Euroopa kalandus- ja vesiviljelustoodete turu seireüksus kasutab Euroopa statistikat Euroopa kalandus- ja vesiviljelustööstuse struktuurianalüüsi koostamiseks. Maailma Kaubandusorganisatsioon kasutab Euroopa vesiviljelusstatistikat ka oma kaubanduspoliitika ülevaadetes.

Tagasisides kinnitasid peaaegu kõik liikmesriigid ka vajadust vesiviljelustoodangu andmete järele liikmesriigi tasandil. Enamik liikmesriike on märkinud, et määruse alusel kogutud andmed vastasid täielikult või peaaegu täielikult riikide andmevajadustele. Paraku ei hõlma määrus (EÜ) nr 762/2008 olulisi andmeid mikrovetikate, sööda, noorte isendite sisendressursi ja toote sihtkoha kohta. Samas leidis ka liikmesriike, kes väitsid, et andmete kogumine on riigi vajadusi arvestades liiga üksikasjalik ja koormav. Vaatamata vesiviljelusstatistika asjakohasusele leidis kalandusstatistika hindamise käigus kinnitust ka kasutajate suurem rahulolematus, mida põhjustas andmete kättesaamatus nende konfidentsiaalsuse tõttu.

2.3.2. Täielikkus

Peamine vesiviljeluse andmekogum (vesiviljelustoodang) oli suhteliselt täielik. Aja jooksul on seda veelgi täiendatud. Kahjuks on paljud väärtused konfidentsiaalsed, kuna see sektor on väga spetsialiseerunud.

Andmeid vesiviljelussektori struktuuri kohta kogutakse iga kolme aasta tagant, kuid selle puhul esineb võrreldavuse probleeme (vt peatükk 2.2.2). Seetõttu ei ole seda andmekogumit veel avaldatud.

Üldiselt tekitasid ühikuhinnad probleeme kõigi vesiviljelustootmise andmekogumite puhul. See on peamiselt seotud konfidentsiaalsusväärtuste ja erinevate meetoditega, mida kasutavad aruandvad riigid, kes sageli esitavad hinnangulisi väärtusi.

2.4. Kättesaadavus ja selgus

2.4.1. Elektrooniline andmebaas

Euroopa vesiviljelusstatistikat leiab järgmistest Eurostati avaliku andmebaasi⁸ andmekogumitest:

- vesiviljelustoodang, välja arvatud haudejaamade ja esmaste kasvukohtade toodang (fish_aq2a);

⁷ Komisjoni 18. veebruari 2019. aasta rakendusotsus (EL) 2019/909, millega kehtestatakse liidu mitmeaastase programmi kohustuslike teadusuuringute loetelu ning künnised kalandus- ja vesiviljelussektori andmete kogumiseks ja haldamiseks (ELT L 145, 4.6.2019, lk 21).

⁸ <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

- inимtoiduks ette nähtud kalamarja tootmine vesiviljeluses (fish_aq2b);
- väljapüügil põhineva vesiviljeluse sisendressurss (fish_aq3);
- haudejaamade ja esmaste kasvukohtade toodang kalamarja etapis (fish_aq4a);
- haudejaamade ja esmaste kasvukohtade toodang noorkala etapis (fish_aq4b).

Lisaks avaldavad pooled liikmesriigid andmed riiklikes elektroonilistes andmebaasides või allalaaditavate aastatabelitena. Juurdepääs nendele andmetele on alati tasuta.

2.4.2 Väljaanded ja andmetabelid

Eurostat avaldab andmeid ja artikleid vesiviljeluse kohta oma veebipõhises kogumikus „Statistics Explained“ ning statistikaraamatutes⁹.

Enamik liikmesriike avaldab vesiviljelusstatistikat regulaarselt eri aruannetes, mõnel juhul koos pressiteadetega.

2.4.3 Metaandmed

Eurostat kogub igal aastal riiklikke kvaliteediaruandeid, nagu nõutakse määruse (EÜ) nr 762/2008 VI lisas. Need aruanded sisaldavad üksikasjalikku teavet andmete kvaliteedi ning andmekogumisel kasutatud meetodite kohta.

Euroopa võrdlusmetaandmed, sh ELi tasandi kvaliteediaruanne vesiviljelusstatistika kohta,¹⁰ avaldatakse Eurostati avalikus andmebaasis eespool osutatud andmetabelites. Riigid vaatavad metaandmed igal aastal läbi.

2.5. Andmete konfidentsiaalsus

Üks suur puudus määruse (EÜ) nr 762/2008 alusel kogutud vesiviljelusstatistika puhul on konfidentsiaalsete andmelahtrite suur arv. Sellel on kaks peamist põhjust. Esiteks nõutakse määrusega üksikasjalikku andmestruktuuri, mille tulemusena on andmed väga killustatud. Teiseks on vesiviljelussektor väga spetsialiseerunud – leidub ettevõtjaid, kes kasvatavad vaid üksikuid liike, kasutades üht peamist tootmismeetodit või -keskkonda. Kolmandaks rakendab Eurostat koondandmete arvutamisel ranget konfidentsiaalsusreeglit, mille järgi koondnäitaja on konfidentsiaalne, kui vähemalt üks seda moodustav väärtus on konfidentsiaalne. Aruandvad riigid märkisid, et selline lähenemisviis kaitseb konfidentsiaalsust, kuid piirab liigselt andmete avaldamist (eriti koondandmete puhul).

Eurostat on kehtestanud teatavad konkreetsed mehhanismid, et püüda piirata koondandmete konfidentsiaalsuse mõju (nt paludes aruandvatel riikidel deklareerida mittekonfidentsiaalne ülemine koondnäitaja, kui see ei paljasta konfidentsiaalseid andmeid). See võimaldas avaldada kõik riiklikud koondandmed ja ELi koondandmed (vaatlusaastad 2019 ja 2020) enamiku andmekogumite kohta, välja arvatud „Väljapüügil põhineva vesiviljeluse sisendressurss“ ja „Haudejaamade ja esmaste kasvukohtade toodang noorkala etapis“ (vaatlusaasta 2020 kohta).

Tuleb märkida, et ELi koondandmed, mis on seotud inимtoiduks ette nähtud kalamarja tootmisega vesiviljeluses, on 2013., 2015., 2017. ja 2018. aastal konfidentsiaalsed (on tehtud märkimisväärseid jõupingutusi ELi koondandmete avaldamiseks alates 2019. aastast) ning et ühe

⁹ Neist kõige hiljutisem on „Key figures on the European food chain – 2022 edition“, ISBN 978-92-76-59661-5.
<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15216629/15559935/KS-FK-22-001-EN-N.pdf/1cb9d295-6868-70e3-0319-4725040cfdb8?version=3.0&t=1670599965263>. Kättesaadav vaid inglise keeles.

¹⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/EN/fish_aq_esqrs.htm

riigi konfidentsiaalsed andmed on takistanud ELi koondandmete avaldamist väljapüügil põhineva vesiviljeluse sisendressursi kohta rohkem kui kümme aastat.

Eurostat ja liikmesriigid on kulutanud palju aega ja jõudu, et teha andmekasutajatele kättesaadavaks nii palju andmeid kui võimalik, tagades samal ajal statistilise konfidentsiaalsuse ja hoides protsessi võimalikult tõhusa. Ilmselt on vaja leida konfidentsiaalsuse probleemile lahendus. Võimaliku lahendusena võiks püüda leida alternatiivseid võimalusi, kuidas konfidentsiaalsust koondandmetele laiendada. Eurostat tegeleb aktiivselt selle probleemi lahendamise ja on loonud konfidentsiaalsusharta eksperdirühma, mis koosneb aruandvate riikide esindajatest ja Eurostati ametnikest.

3. KOORMUS JA KULUTASUVUS

Eurostat hindas määruse (EÜ) nr 762/2008 alusel toimuva vesiviljelusandmete kogumise kulutasuvust, kasutades riikide 2021. aasta kvaliteediaruandeid, kõrvuti Euroopa statistikasüsteemis igal aastal tehtava Euroopa statistikatoodete kuluanalüüsiga. Kuluanalüüsi aluseks võeti 2022. aasta kulud ja need hõlmasid vaatlusaasta 2021 vesiviljelusandmete kogumist. Kuluanalüüsi vastused esitas kokku 26 riiki. Rahalises arvestuses on vesiviljelusstatistika koostamise (sealhulgas andmekogumise) keskmine kulu riigi kohta ligikaudu 103 487 eurot aastas. Nii eelmise kui ka praeguse aruandluse käigus teatatud kulud on vaatlusaasta 2019 keskmisega võrreldes 1 % väiksemad. Kuna Euroopa vesiviljeluse väärtus aruandvates riikides oli 2020. aastal ligikaudu 10 miljardit eurot, oli andmekogumise kulude osatähtsus vesiviljelustoodangu kogumaksumuses umbes 0,03 %.

2021. aasta kvaliteediaruande esitasid kokku 29 ELi liikmesriiki ja EMP riiki. Valdaval enamusel on vastavad siseriiklikud õigusaktid, mis reguleerivad määruse (EÜ) nr 762/2008 alusel koostatavat statistikat, ning ainult kolm riiki teatasid erinevusest vastuvõetud määratlustes. Aruandvad riigid saavad andmeid tuletada mitmest allikast, kuid 26 riiki kasutavad andmete kogumiseks loendust ja kolm riiki koostavad andmekogumid haldusallikate põhjal (kaheksa riiki kasutavad mõlemat lähenemisviisi korraga). Neli riiki täiendavad loendust või haldusallikaid eksperdi hinnangutega ja kaks riiki täiendavad loendust või haldusallikaid valikuuringutega. Ükski riik ei teatanud muude allikate kasutamisest.

Tõhususe suurenemisest teatas kokku 19 riiki. Tõhususe suurenemine oli seotud eelkõige täiendava automatiseerimisega (kuus riiki) ja veebipõhiste uuringutega (kuus riiki) ning haldusandmete suurema kasutamisega (viis riiki). Koormus vähenes kaheksas riigis. Kõige levinumad koormuse vähendamise meetmed olid andmete mitmekordne kasutamine ja kasutajasõbralikumad küsimustikud.

Kvaliteediaruannetest nähtub, et enam kui kolmveerand riikidest kogub andmeid otse rajatistest tootmisüksuse tasandil, samas kui teised riigid paluvad ettevõtete juhtidel täita küsimustikud kõigi oma rajatiste kohta. Andmete kogumine ettevõtte tasandil lihtsustab ka määruse (EÜ) nr 2017/1004 kohast aruandlust. Mõtet koguda korraga andmeid mõlema määruse jaoks uuriti edasi 2022. aastal, et vähendada liikmesriikide üldist koormust. Sellest hoolimata pidasid aruandvad riigid kasulikuks säilitada need kaks erinevat lähenemisviisi, kuna rajatisest pärit andmed võimaldavad piirkondlikku vaadet, mis läheb kaduma, kui valida kõrgema tasandi koondandmed ettevõtte tasandil.

Mitmed aruandvad riigid soovitasid parandusi, et vähendada määrusest (EÜ) nr 762/2008 tulenevat koormust. Tehti kaks konkreetset parandusettepanekut: i) parandada koordineerimist teiste sidusrühmadega, nagu ELi merendus- ja kalandusajade peadirektoraat, eelkõige andmekogumisraamistiku menetlustes; ning ii) parandada tähtaegade sünkroniseeritust. 16 riiki teatasid, et nad rakendavad strateegiaid ja meetmeid, et parandada andmekogumise kvaliteeti, suurendada täpsust või vähendada aruandvate üksuste koormust.

4. EDASISED SAMMUD: EUROOPA KALANDUSSTATISTIKA ÜHTLUSTAMINE JA LIHTSUSTAMINE

Eurostat käivitas 2018. aastal Euroopa kalandusstatistika ühtlustamise ja lihtsustamise projekti. Projekt koosneb järgmisest: i) praeguse vesiviljelus-, püügi- ja lossimisstatistika hindamine ning ii) tulevaste poliitikavalikute ja võimalike tulevaste õigusaktide mõju hindamine. Hindamine, mille raames vaadeldi ka vesiviljelust käsitleva määruse (EÜ) nr 762/2008 toimimist, viidi lõpule 2019. aastal¹¹.

Euroopa kalandusstatistika mõju hindamine käivitati 2020. aasta alguses: i) komisjoni talitustevahelise rühma moodustamisega Eurostati töö toetamiseks ning ii) esialgse mõjuhinnangu tegevuskava avaldamisega tagasiside saamiseks 21. aprillist kuni 19. maini 2020.

Hinnatavad variandid olid järgmised:

- variant 1: lähtestsenaarium: praeguse lähenemisviisiga jätkamine;
- variant 2: Euroopa kalandusstatistika koostamist ei jätkata;
- variant 3: Euroopa kalandusstatistika uus ühtlustatud õigusraamistik;
- variant 4: uus õiguslik alus vesiviljeluse jaoks ja muu kalandusstatistika koostamine ELi tasandi haldusallikatest.

Avalik konsultatsioon poliitika eesmärkide, võimalike variantide ja nende mõju kohta toimus 20. juulist 23. novembrini 2023 komisjoni veebiplatvormil „Avaldage arvamust!“¹² ning paralleelselt konsulteeriti 2020. aasta augusti lõpuni ekspertidega kalanduse konkreetsete andmevajaduste osas.

Hindamise käigus koguti tõendeid Euroopa kalandusstatistika sidusrühmadelt, näiteks seminaridel, juhtumiuuringute, süvaintervjuude, küsimustike ja muude konsultatsioonide kaudu. Kõigi nende konsultatsioonide tulemusi võeti arvesse mõju hindamise aruandes. Mõju hindamise aruandes on käsitletud mitmesuguseid teemasid, sealhulgas: i) probleemi määratlus; ii) eesmärgid; iii) variandid; iv) variantide mõju analüüs ja võrdlus ning v) järelevalve ja hindamine. Mõjuhinnang sai komisjoni sõltumatult nõuandvalt organilt – õiguskontrollikomiteelt – positiivse arvamuse ja valmis 2021. aasta novembris. See avaldatakse koos uue seadusandliku ettepanekuga eeldatavasti 2024. aastal.

Võttes arvesse hindamist, mõjuhinnangut, konsultatsioonide tulemusi ja sidusrühmadega peetud arutelusid, on eelistatud variant selgelt variant 3 – Euroopa kalandusstatistika uus ühtlustatud õigusraamistik. Seda valikut toetavad peamised andmekasutajad (merendus- ja kalandusasjade peadirektoraat, OECD, ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon, ICES ja mitu piirkondlikku kalavarude majandamise organisatsiooni) ning suur enamus kalandusstatistika eest vastutavate riiklike statistikaasutuste esindajaid.

Varianti 3 eelistati ka avaliku konsultatsiooni käigus. Variandi 3 toetajad olid piirkondlikud ametiasutused, riiklikud ametiasutused, rahvusvahelised asutused ja valitsusvälised organisatsioonid. Varianti 3 hindasid kõige positiivsemaks kõik sidusrühmad. Lisaks leidsid vaid väga vähesed vastajad variandi 3 puhul negatiivset mõju.

Komisjon koostab praegu tihedas koostöös andmekasutajate ja riiklike andmepakkujatega ettepanekut uue Euroopa kalandusstatistika õigusraamistiku kohta. Komisjon kavatses õigusakti ettepaneku vastu võtta 2024. aastal.

¹¹ https://ec.europa.eu/eurostat/documents/64157/4375784/SWD_2019_425_F1_SWD_EVALUATION_EN_V2_PI_1058634.pdf

¹² <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12344-European-fishery-statistics/public-consultation>.

Endiselt on ebatõhususi andmete vahetamisel teiste organisatsioonide või muude EÜ andmeomanikega (eriti ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni andmete puhul ning selliste andmete puhul, mida kogutakse määruse (EL) 2017/1004 alusel, millega tunnistati kehtetuks määrus (EÜ) nr 199/2008). Uus Euroopa kalandusstatistika määrus, mille ettepanek on nüüd esitatud nimetuse all „Euroopa kalandus- ja vesiviljelusstatistika“, annaks võimaluse kohandada vorminguid ja tähtaegu, mis võimaldavad kogutud andmeid sujuvamalt edastada ja mitmekordselt kasutada.

Kooskõlas komisjoni teatisega „ELi vetikasektori muutmine tugevamaks ja kestlikumaks“ (COM(2022) 592)¹³ avaldas Teadusuuringute Ühiskeskus hiljuti aruande „Biomass production, supply, uses and flows in the EU“ (Biomassi tootmine, tarnimine, kasutamine ja vood ELis)¹⁴, milles käsitleti vetikate vesiviljeluse andmeid. Teadusuuringute Ühiskeskuse aruandes soovitatakse: i) hinnata ja võrrelda vetikate vesiviljelust käsitlevaid Eurostati andmeid teiste edukate rahvusvaheliste süsteemidega (nt Tšiili omadega); ning ii) korraldada koolitusprogramme saagikoristajatele, tootjatele ja töötajatele, kes neid andmeid registreerivad ja töötlevad, tagades seega liikide õige identifitseerimise. Lisaks juhitakse aruandes tähelepanu vajadusele ühtlustada riiklikud süsteemid kogu Euroopas, et tagada ühtlustatus (nt mõõtühikud, kasutatavad liigitused, ajad, asukohad), sealhulgas töötada välja kasutajasõbralik süsteem, mis võimaldaks saagina kogutud või vesiviljelusest saadud merevetikate kogust hõlpsalt registreerida.

5. KOKKUVÕTE

Avaldatud vesiviljelusstatistika on stabiilne andmekogum, mille andmeid laaditakse igal kuul alla sadu kordi.

Euroopa kalandusstatistika hiljutise hindamise ja mõjuhindamise raames läbi viidud konsultatsioonid näitasid siiski, et paljud vesiviljelusstatistika kasutajad on rahulolematud. See on tõenäoliselt tingitud asjaolust, et andmekogumis on palju konfidentsiaalseid väärtusi, mis muudavad selle kasutamise keerulisemaks. Konfidentsiaalsed andmelahtrid on seotud määruses (EÜ) nr 762/2008 sätestatud andmete üksikasjaliku jaotuse nõuetega ning vesiviljelussektori spetsialiseerunud ja kontsentreeritud struktuuriga.

Paremini on vaja paika panna ka toimiv lähenemisviis, kuidas kirjeldada vesiviljelussektori struktuuri nii, et see sisaldaks võrreldavaid andmeid (vt punkt 2.2.2).

Rõhutati vajadust toetada tugevat ja jätkusuutlikku Euroopa vetikasektorit.

Vaid mõnes aruandvas riigis on olnud jätkuvalt probleeme andmete kogumise ja edastamise ajakohasuse ja õigeaegsusega. Eurostati andmekogumisjuhendid ja muud rakendatud strateegiad on aidanud muuta vesiviljelusandmete kogumise järjepidevamaks.

Mõnes riigis on andmekogumise koormus viimastel aastatel vähenenud. Lisaks täheldati mõõdetavat tõhususe suurenemist. Andmekogumise kulude osatähtsus vesiviljelustoodangu kogumaksumuses oli keskmiselt 0,03 % ehk võrdlemisi väike.

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/ALL/?uri=COM:2022:592:FIN>.

¹⁴ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC132358>.